

Mavzu: Soʻz yasovchi qoʻshimchalar

Aa Bolalik – inson umrining eng bequbor bekati.*

**begʻubor* – pok, sof, musaffo

1-mashq. Asos va qoʻshimchalar yordamida asosdosh soʻzlar hosil qiling.

- Qanday soʻz yasovchi qoʻshimchalarni bilasiz?
- Asos nima?
- Asosdosh soʻzlar qanday hosil boʻladi?

2-mashq. Ajratib koʻrsatilgan soʻzlarni koʻchiring. Asos va soʻz yasovchi qoʻshimchalarni tegishlicha belgilang.

Namuna: bolalik, ...

Bolalik inson umrining eng **chiroyli** va **begʻubor** davridir. Maktab hovlisida **sinfdoashlar** bilan oʻynalgan quvnoq oʻyinlar bolalikning eng shirin xotiralaridir. Kitob oʻqish, bilim olish esa bolalik kunlarimizni yanada yorugʻ va **mazmunli** qiladi. Biz oʻzimizning **baxtli** bolaligimizni har doim qadrlaymiz.

- Matndagi *mazmunli* soʻzining asosiga teskari maʼno beruvchi qoʻshimcha qoʻshing. Qanday soʻz hosil boʻldi?

-loq, -kash, -dor, be-, -lik, ser-, -shunos, -paz, -soz kabi soʻz yasovchi qoʻshimchalar asosga qoʻshilib, yangi soʻz hosil qiladi.

asos

Masalan: *šersuv, goʻzallik, tabiatshunos, beparvo.*

3-mashq. Soʻzlarga mos soʻz yasovchi qoʻshimchalarni qoʻshib, hosil boʻlgan soʻzlarni yozing.

Namuna: oshpaz, ...

osh, soat, oʻt, mehnat, unum, zahmat, daromad, sanʼat, chorva, aql, tosh, qum, gʻubor

- Asos va soʻz yasovchi qoʻshimchalarni tegishlicha belgilang.

4-mashq. Qavs ichida berilgan qoʻshimchalardan mosini qoʻyib, gaplarni koʻchiring.

1. Bogʻda (be-, ser-)...ozor kapalaklar uchib yuribdi. 2. Onajonim mening eng yaqin dard...(-kash, -li, -dor) insonimdir. 3. Buvijonim bizga (be-, ser-)...goʻsht va mazali somsa pishirib berdilar. 4. Sahroning qum...(-lik, -loq, -dor) yoʻllarida tuyalar asta yurib borardi.

5-mashq. Maqollarni koʻchiring. Asos va soʻz yasovchi qoʻshimchalarni tegishlicha belgilang.

1. Doʻstsiz boshim – tuzsiz oshim.
2. Aqlli oʻzini ayblar, aqlsiz – doʻstini.
3. Kitob – donishmandlikning koʻzgusi.
5. Ezgulikning erta-kechi yoʻq.
6. Oʻtloqda bedana koʻp, dangasada – bahona.

